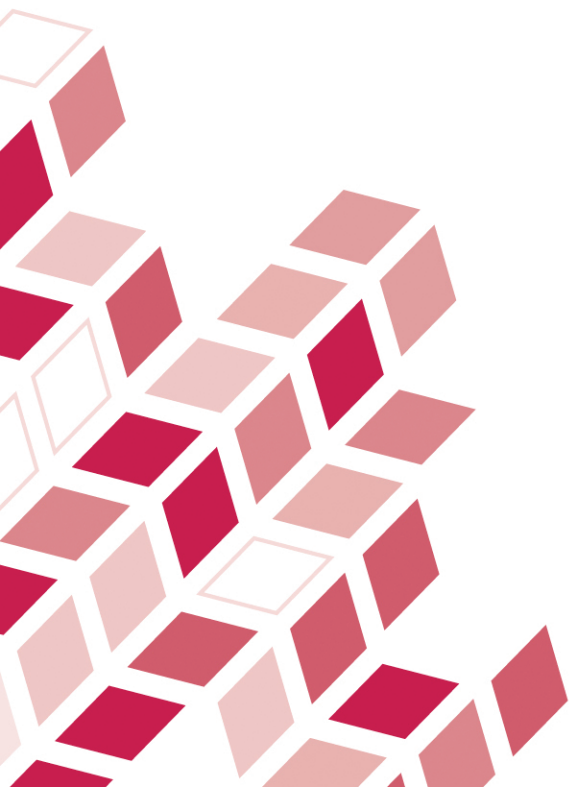

NOKUTs tilsynsrapporter

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder

Juni 2011

Forord

I følge lov om universiteter og høyskoler skal alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning ha et system for kvalitetssikring av utdanningen. NOKUT har fått i oppdrag å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring. Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjon sitt kvalitetssystem blir evaluert.

Den sakkyndige komiteen som har evaluert system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder besøkte universitetet 08.10.2010 og 10.- 12.11. 2010, og leverte sin rapport 7. mars 2011. Komiteen hadde følgende sammensetning:

- Professor Helge Salvesen (leder), Universitetet i Tromsø
- Høgskolelektor Gunn Haraldseid, Høgskolen i Stord/Haugesund
- Professor Airi Rovio-Johansson, Gøteborgs universitet
- Professor Anne Welle-Strand, Handelshøyskolen BI
- Student Marius Lervåg Aasprong, NTNU

Seniorrådgiver Gerhard Yngve Amundsen var komiteens sekretær. NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. NOKUT vil også takke alle ansatte og studenter ved universitetet som har bidratt til komiteens arbeid gjennom intervjuer mv. Dette dokumentet inneholder rapporten fra den sakkyndige komiteen og uttalelsen til denne fra Universitetet i Agder, som var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 9. juni 2011. Følgende vedtak ble fattet:

System for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder godkjennes.

Oslo, 10. juni 2011

Terje Mørland
direktør

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder

Rapport fra sakkyndig komité

Avgitt 07.03.2011

Helge Salvesen, leder

Gunn Haraldseid

Airi Rovio-Johansson

Anne Welle-Strand

Marius Lervåg Aasprong

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen	3
1.2 Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder	3
2. Kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Agder	4
3. Fokus for evalueringen	5
3.1 Kvalitetssikring av forskerutdanningen ved UiA	6
3.1.1 Presentasjon	6
3.1.2 Komiteens drøftinger og vurderinger	7
3.2 Kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	9
3.2.1 Presentasjon	9
3.2.2 Komiteens drøftinger og vurderinger	9
4. Konklusjon: Har Universitetet i Agder et tilfredsstillende system for kvalitetssikring?	11
5. Komiteens anbefalinger for videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid	12
6. Vedlegg	13
6.1 Innledende møte med Universitetet i Agder	13
6.2 Program for hovedbesøket	14
6.3 Kriteriegrunnlag for evaluering av universiteters og høyskolers kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheten	16
6.4 Dokumentasjon	20
6.4.1 Dokumentasjon mottatt før og under innledende besøk	20
6.4.2 Dokumentasjon lagt frem foran hovedbesøket	20

1. Innledning

1.1. Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen

I forskrift til § 1-6 i lov om universiteter og høyskoler heter det at ”Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet” (§ 2-1, (1)).

Kvalitetssikringssystemet er utdanningsinstitusjonenes redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Det er institusjonene selv som ut fra egen størrelse, faglige profil og andre forhold ved institusjonen, bestemmer hvordan systemet skal utformes.

I henhold til lov om universiteter og høyskoler er det NOKUTs oppgave å evaluere institusjonenes systemer for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten etter kriterier som organet fastsetter. NOKUT har gjennomført slike evalueringer siden 2003, og innledet våren 2009 sin andre runde av evalueringer. Evalueringskriteriene er noe endret i forhold til første runde.

NOKUT bruker sakkyndige komiteer i sine evalueringer. Komiteene skal vurdere hvorvidt institusjonene tilfredsstiller kravene til kvalitetssikring av egne studietilbud. En evaluering av et kvalitetssikringssystem er således ikke en faglig vurdering av innhold og kvalitet i de enkelte studier, men en evaluering av institusjonens systematiske arbeid for å sikre og forbedre slik kvalitet.

Den sakkyndige komiteen baserer sine vurderinger på dokumentstudier og på intervjuer med relevante aktører ved institusjonen. Det gjennomføres to institusjonsbesøk. Under det innledende besøket diskuterer institusjonsledelsen og evalueringskomiteen status i kvalitetsarbeidet og opplegg for hovedbesøket, basert på dokumentasjon som er oversendt komiteen på forhånd. Hovedbesøket vil være konsentrert om videre studier av dokumentasjon i tillegg til intervjuer. Komiteen kan her velge å gå mer detaljert inn i utvalgte deler av institusjonens kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid.

1.2 Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder

Den sakkyndige komiteen som har evaluert systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder, har bestått av: professor Helge Salvesen (leder), Universitetet i Tromsø, høgskolelektor Gunn Haraldseid, Høgskolen i Stord/Haugesund; professor Airi Rovio-Johansson, Gøteborgs universitet; professor Anne Welle-Strand, Handelshøyskolen BI og

student Marius Lervåg Aasprong, NTNU. Seniorrådgiver Gerhard Yngve Amundsen, NOKUT, har vært komiteens sekretær.

Komiteen besøkte universitetet 08.10.2010 og 10.- 12.11. 2010. Oversikt over tilsendt dokumentasjon og program for besøkene er vedlagt. Komiteen oversendte universitetet et utkast til rapport for å kvalitetssikre den i forhold til faktiske feil og misforståelser.

Kapittel 2 inneholder en kort gjennomgang av kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Agder. I kapittel 3 presenteres de elementer i kvalitetssikringssystemet som komiteen har valgt å se nærmere på, og komiteens vurderinger av disse. Konklusjonen er å finne i kapittel 4, mens kapittel 5 gir en samlet fremstilling av komiteens anbefalinger for videre utvikling av systemet. Vedleggene er samlet i kapittel 6.

2. Kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Agder

Universitetet i Agder er lokalisert i to moderne campuser i Kristiansand og Grimstad. Universitetet har om lag 150 studier, 9000 studenter og 1000 ansatte. Universitetet har fem fakulteter og en avdeling for lærerutdanning. Universitetet i Agder ble formelt etablert 01.09. 2007.

System for kvalitetssikring av utdanningen ved daværende Høgskolen i Agder ble godkjent av NOKUTs styre i februar 2005. Ved evalueringen i 2005 var systemet i en implementeringsfase, men komiteen som vurderte systemet den gangen mente at de var kommet langt i implementeringen av et kvalitetssikringssystem.

Det gjeldende systemet for kvalitetssikring er fortløpende endret siden det ble godkjent av NOKUT i 2005. Det har vært gjort endringer for å følge opp anbefalingene i NOKUTs forrige evaluering, etter forskjellige innspill fra fakultetene/avdelingene, studentorganisasjoner, referansegruppen samt på bakgrunn av et generelt ønske om forenkling av systemet og noe mer fleksibilitet i systemet.

Det gjeldende kvalitetssikringssystemet ved universitetet er bygd opp rundt fire søyler: kvalitetssikring av emner og studier, kvalitetssikring av forskning og forskerutdanning, kvalitetssikring av studentenes læringsmiljø og kvalitetssikring av administrative tjenester.

Styret, og rektor i egenskap av styrets leder, har det overordnede ansvaret for universitetets arbeid med kvalitetssikring. Fakultetsstyret/avdelingsstyret, og dekanen i egenskap av fakultetsstyrets leder, har et overordnet ansvar for kvalitetssikringsarbeidet på fakultetene/avdelingen. I kvalitetssikringssystemet er i alt nitten funksjoner tillagt ansvar, flere operativt ansvar, for en eller flere konkrete enkeltoppgaver som skal utføres i forbindelse med kvalitetssikringsarbeidet.

En beskrivelse av institusjonens kvalitetssikringssystem finnes i *Kvalitetssikringssystemet ved Universitetet i Agder med siste endringer vedtatt av styret for Universitetet i Agder den 16.09.2009*. Systembeskrivelsen består av en innledning om bakgrunn, prosesser og mål for KS-systemet. Innledningen beskriver også den nokså nylig opprettede referansegruppa for kvalitetssikringssystemet. Videre er systembeskrivelsen delt inn i rutiner for kvalitetssikring av emner og studier, rutiner for kvalitetssikring av forskning- og forskerutdanning, rutiner for kvalitetssikring av studentenes læringsmiljø og rutiner for kvalitetssikring av administrative tjenester. Systembeskrivelsen avsluttes med en oversikt over ansvar for kvalitetssikringsarbeidet og krav til dokumentasjon som systemet stiller. All informasjon om

kvalitetssikringssystemet og tilhørende maler for rapporter er tilgjengelige på UiAs hjemmeside. Her er det også et årshjul for kvalitetssikringssystemet som viser helheten i kvalitetsarbeidet.

3. Fokus for evalueringen

Komiteen har vurdert hele det interne kvalitetssikringssystemet ved UiA og er tilfreds med systemet som helhet. Det synes generelt å fremskaffe den kunnskap som er nødvendig for å vurdere kvalitet i utdanningen og bør gi ledelsen et godt bilde av kvaliteten ved institusjonen. Systemet frembringer i dokumentasjonen gode analyser og diskusjoner som gir grunnlag for forbedringer av kvaliteten i utdanningen. Systemet er godt kjent i hele virksomheten.

I den andre runden med evalueringer av system for kvalitetssikring skal det være fokus på institusjonenes bruk og nytte av systemene i eget utviklings- og forbedringsarbeid. Komiteen valgte å undersøke hvordan systemet fungerer i praksis for to områder i kvalitetssikringsarbeidet: Kvalitetssikring av forskerutdanningen og kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

I lys av at UiA er et ungt universitet med nye fullmakter, ønsket komiteen å se nærmere på hvordan kvalitetssikring av forskerutdanningen ble utført og hvilke resultater som er oppnådd. Det er grunn til å tro at kvalitetssikring av forskerutdanning omfatter nye utfordringer som kan være forskjellig fra de som finnes ved kvalitetssikring av bachelor- og mastergradsstudier. I tillegg ønsket komiteen å se nærmere på universitetets største fakultet – et fakultet med en interessant tverr- og flerfaglig portefølje. Tanken var å se om et slikt fokus kunne gi et bredt innblikk i evalueringspraksis og resultater på fakultetsnivå. Fakultetet for økonomi og samfunnsvitenskap tilbyr studier fra bachelor- til doktorgradsnivå, og tilbyr studier både ved Campus Gimlemoen og Grimstad.

I ledelsens skriv til NOKUT har universitetet selv pekt på en del viktige utfordringer omkring det interne kvalitetssikringssystemets prosesser og funksjoner. Komiteen har særlig merket seg tre spørsmål som er tverrgående: a) Hva er legitimitet av KS-systemet blant vitenskapelig ansatte? b) er kravene som det interne kvalitetssikringssystemet stiller til dokumentasjon for omfattende? c) er systemet som helhet for omfattende i forhold til de evalueringer som utføres?

Disse tre utfordringene angår ikke direkte fokusområdene som er valgt av komiteen. Ifølge ledelsens skriv er disse utfordringene av mer generell karakter. Komiteens intensjon er likevel å belyse og å drøfte utfordringene i forbindelse med drøftingene av fokusområdene. Skrivet peker på at kvalitetssikringssystemet fra starten av var utviklet i fellesadministrasjonen eller i sentralt oppnevnte grupper og at fakultetene/avdelingene i liten grad kunne utforme systemet etter egne valg i forhold til evalueringsmetodikk. Dette ga en mangel på fleksibilitet. En kan tenke seg at dette kan ha skapt en unødvendig avstand mellom dem som har utformet systemet og fagmiljøene, med det resultat at de vitenskapelig ansatte kan ha følt seg fremmed for systemet. Dette var kort pekt på som et dilemma i det innledende møtet med universitetets ledelse, hvor det ble stilt et generelt spørsmål om “hvordan skal KS oppleves som noe som kommer innenfra og ikke er pådyttet utenfra?”

De to andre utfordringene er knyttet til omfang av systemet og volum av generert dokumentasjon fra systemet. I utviklingen av UiAs kvalitetssikringssystem har det i lengre tid

vært arbeidet for å gjøre systemet mer fleksibelt, og det har vært gjennomført flere forenklinger. Det er uttrykt et ønske fra ledelsen om at den sakkyndige komiteen vurderer om systemet bør bli enda mer fleksibelt og forenkles ytterligere.

Under hovedbesøket møtte komiteen et utvalg av studenter og ansatte fra Fakultetet for samfunnsvitenskap og økonomi og medlemmer av fakultetenes forskningsutvalg/forskerutdanningsutvalg. Komiteen møtte videre ph.d.-studenter fra flere fakulteter og medlemmer av sentralt utvalg for forskerutdanningen og referansegruppen for kvalitetssikring. Besøket ble avsluttet med et oppsummerende møte med universitetets ledelse.

3.1 Kvalitetssikring av forskerutdanningen ved UiA

3.1.1 Presentasjon

Universitetet tilbyr i dag 10 ph.d.-studier fordelt på fire av universitetets fem fakulteter. Fakultetet for helse- og idrettsvitenskap og Avdeling for lærerutdanning tilbyr per i dag ikke ph.d.-utdanning. Tre av studiene startet opp først i 2009. Det er uteksaminert i alt 23 doktorgradskandidater ved UiA siden oppstart av forskerutdanningene¹.

Kvalitetssikring av forskerutdanningen fremgår av kapittel 3 i systembeskrivelsen. Det er beskrevet rutiner for åtte områder innen forskning og forskerutdanning. Det er særlig de to første og det siste punktet som omhandler kvalitetssikring av forskerutdanningen - de øvrige omhandler forskningen, og disse er rutiner for kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program, av etablering av nye ph.d.-program, samt en beskrivelse av den årlige kvalitetsrapporten fra fakultetene som også skal omfatte forskerutdanningen. Rapporten vedtas av fakultetsstyret, sendes til forskningsutvalget og går deretter til universitetsstyret. Fakultetsrapportene er grunnlaget for den årlige utdanningsmeldingen og den årlige forskningsmeldingen som utarbeides for universitetsstyret.

Det operative ansvaret for å kvalitetssikre forskerutdanningen er ifølge gjeldende kvalitetssikringssystem delt mellom flere aktører avhengig av oppgaven/tiltaket det gjelder. Både veileder, studieutvalget, det sentrale forskningsutvalget, forskningssekretariatet, forskerutdanningsutvalget, styret, fakultetsstyret og dekan er tildelt ansvar.

UiA har en utvalgsstruktur for å kvalitetssikre ph.d.-utdanningen. Det eksisterer fakultetsvise forskningsutvalg/forskerutdanningsutvalg hvis hovedoppgave er å levere en årlig rapport om fakultetenes ph.d.-utdanninger. Det er fra 2010 oppnevnt et sentralt utvalg for forskerutdanningene, som supplerer det allerede eksisterende sentrale forskningsutvalget ved UiA. Utvalget er styrets rådgivende og utøvende organ i saker som gjelder forskerutdanningsprogrammene. Utvalgets fokus går på tvers av fakultetene og alle fakulteter og Avdeling for lærerutdanning er representert i utvalget.

¹ Kilde: Database for statistikk om høgre utdanning per desember 2010. 6 av disse 23 kandidater er uteksaminert fra tidligere Høgskolen i Agder.

Også referansegruppen for kvalitetssikringssystemet har en rolle i kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen. Gruppen skal høsten 2010 på oppdrag fra styret se nærmere på kvalitetssikring av forskerutdanningen.

3.1.2 Komiteens drøftinger og vurderinger

Etablert kvalitetssikringspraksis ved UiA for forskerutdanningen er preget av stor bredde. Det er mange aktører og utvalg, og systemet angir bred medvirkning for den operative delen av kvalitetssikringsvirksomheten.

Intervjuene med de forskjellige gruppene ga stort sett gode tilbakemeldinger på kvalitetssikringsarbeidet av forskerutdanningen. Ph.d.-studenter, veiledere og øvrige ansatte var generelt godt kjent med systemet, og opplevde at det fungerte tilfredstilende.

Det gjennomføres normalt ikke evaluering av hvert enkelt emne i opplæringsdelen i ph.d.-utdanningen. Både hovedveileder og ph.d.-student skal imidlertid årlig levere fremdriftsrapporter. Disse inneholder en evaluering av ph.d.-studiet som helhet. Rapportene komiteen har sett, fremstår som korte og relevante, og godt egnet som grunnlag for vurdering av fremdrift i forskningsprosjektet, av emnene og av ph.d.-utdanningen som helhet. Et av fakultetene opererer med en fargeskala for å indikere hvor kritisk/ikke kritisk fremdriften er. Dette er et system som komiteen mener er godt. Fremdriftsfargene er kombinert med kvantitative opplysninger om bl.a. antall publiserte artikler. Dette er en tilgjengelig, transparent og lett forståelig evalueringsform, som gir inntrykk av lavterskevaluering, samtidig som den er tilstrekkelig informativ.

Fremdriftsrapportene behandles av det sentrale forskerutdanningsutvalget. Deres konklusjoner er at kvaliteten i utdanningene er god. For flere av ph.d.-studiene rapporteres det om noen utfordringer i forbindelse med å sikre kvalitet i opptak til ph.d.-utdanningen. Det fremkom under intervjuene med flere grupper at det er bevissthet om dette, og at det er innført både sentrale og lokale tiltak for å bedre situasjonen. Det ble rapportert i intervjuene at tiltakene allerede hadde gitt resultater. For eksempel er det ved ett fakultet innført en klausul om at endelig opptak først finner sted etter seks måneder (en slags "prøvetid") for de nytilsatte stipendiatene. Det ble også rapportert at det var innskjerpet krav til dokumentasjon av finansiering for særlig utenlandske søkere til ph.d.-utdanningen, og at det før opptak til studiet ble gjennomført intervjuer av utenlandske kandidater ved hjelp av Skype.

Det inngår i kvalitetssikringssystemet at det minst hvert femte år gjennomføres en programevaluering av hvert enkelt doktorgradsstudium. Det er gjennomført én programevaluering av matematikdidaktikk med eksternt komité og flere emneevalueringer. Emneevalueringer er gjennomført basert på systematisk innhentet informasjon fra stipendiater. Evalueringene har resultert i justeringer av program og emner.

Generelt er komiteens oppfatning at omfanget av dokumentasjonen generert av kvalitetssikringssystemet i forbindelse med forskerutdanningen er stort, men at volumet i seg selv ikke er et problem. Utfordringen er at systemet slik det er utformet i dag kan virke uoversiktlig.

UiAs forskerutdanning er en nystartet virksomhet, og kvalitetssikringen bærer preg av å være i oppstartsfasen. Det er imidlertid satt i gang kvalitetssikringstiltak på flere forskjellige områder og nivåer.

Som ny aktør innen forskerutdanningen kan det synes som om UiA både har utviklet nye ph.d.-studier og utarbeidet et kvalitetssikringsopplegg for forskerutdanningen samtidig. Komiteen mener at en fremover må bruke mer ressurser på å videreutvikle et tilpasset kvalitetssikringssystem for forskerutdanningen. Det bør vurderes om en omlegging av kvalitetssikringssystemet for forskerutdanningen bør innebefatte omlegging til en mer finmasket, men likevel ikke fragmenterende inndeling, enn de to hovedområdene som foreligger: kvalitetssikring av etablerte og nye ph.d.-program. Dette kan være et system med tydeligere oppdeling i aspekter ved forskerutdanningen som: informasjon, rekruttering, opptak, mottak, veiledning, krav til avhandling, disputas, kreering og diplom, faglig miljø osv. med tilhørende ansvar tydelig definert. Flere av strekpunktene (under pkt. 3.1) i dagens kvalitetssikring av etablert forskerutdanning angår kun indirekte utdanningen.

Det anses som viktig at det også videre fremover er et sterkt fokus på kvalitetssikring av etablerte ph.d.-program. UiA kan i denne forbindelse også vurdere å hente inspirasjon fra andre læresteder som har lang erfaring med kvalitetssikring av forskerutdanning, gjerne internasjonalt.

Komiteen ser heller ikke en klar ansvars- og arbeidsdeling for kvalitetssikringen av forskerutdanningen. Komiteen anbefaler at UiA vurderer om ansvars- og arbeidsfordelingen blir mer spesifikt knyttet til ulike nivåer i organisasjonen, slik som doktorgradskandidat, veileder, institutt, fakultet og styret.

Kvalitetssikring av forskerutdanningen er organisert sammen med forskningen. Forskningsmeldingen, hvis formål er å gi en oversikt over forskningsaktivitetene ved UiA, inneholder både relevante data og strategiske vurderinger om forskerutdanningene og forskningen. Det er i forskningsmeldingen for 2009, som et eksempel, foreslått en rekke tiltak for å styrke og utvikle forskerutdanningene og å sikre kvaliteten i den. Meldingen fremlegges for universitetsstyret som fatter vedtak i saken. Komiteens vurdering er at styret gjennom forskningsmeldingen får et godt bilde av og gode refleksjoner omkring kvaliteten i forskerutdanningen.

Likevel stiller komiteen spørsmål ved sammenkoblingen av kvalitetssikring av forskning og forskerutdanning. Gir sammenkoblingen tilstrekkelig fokus på forskerutdanningen *som utdanning*? Universitetet bør vurdere om opplegg for kvalitetssikring av forskningen bør skilles fra kvalitetssikring av forskerutdanning for å forenkle og styrke fokus i arbeidet med kvalitetssikring av forskerutdanningen.

Det sentrale utvalg for forskerutdanningen, som skal være et rådgivende og utøvende organ i saker som gjelder forskerutdanningen, har et tydelig mandat. Utvalget er ledet av viserektor for forskning, formidling og nyskaping. Utvalget utfyller og supplerer det sentrale forskningsutvalget som også er ledet av viserektor. Utvalget har foreløpig ikke behandlet så mange saker. Ifølge mandatet skal utvalget uttale seg i saker til styret som gjelder prinsipielle og fakultetsovergripende saker. I intervjuene fremkom det at de skal arbeide fakultetsovergripende og styrke koordinering av forskerutdanningene. Det fremkom også under intervjuene at UiA vurderer å samle de eksisterende 10 ph.d.-studiene i færre, men bredere programmer. Komiteen mener dette vil forenkle og gjøre arbeidet med kvalitetssikring av forskerutdanning mer oversiktlig. Utvalget vil kanskje også få frem en bedre oversikt over dokumentasjonen som produseres gjennom kvalitetssikringen av

forskerutdanning, og antyde noe om hvor en ytterligere kan forenkle og dermed forhåpentligvis få et enda bedre grunnlag for å vurdere og å sikre kvaliteten i utdanningen.

Komiteen mener det er positivt med slike utvalg, men at en alltid må vurdere relevansen av utvalg og være påpasselig med ikke å skape en for uoversiktlig struktur. Komiteen er usikker på om det alltid er en god idé å nedsette utvalg for å løse problemer, og mener et en generelt bør vurdere en sanering av utvalg når man oppretter nye. Det kan gjerne også gjøres en relevansvurdering av utvalgene. Det fremkom under intervjuene at ansatte opplevde at utvalget ga dem medbestemmelse i det sentrale og fakultetsovergripende arbeidet med å koordinere og videreutvikle ph.d.-utdanningen ved UiA.

3.2 Kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3.2.1 Presentasjon

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap er universitetets største fakultet. Fakultetet har ansvar for studier, forskning og formidling innenfor samfunns- og bedriftsøkonomi, organisasjonsteori, statsvitenskap, sosialt arbeid, utviklingsproblematikk og informasjonsvitenskap. De har om lag 2700 studenter og omtrent 150 tilsatte. Fakultetet er lokalisert på campus både i Kristiansand og i Grimstad. Fakultetet er organisert i fem institutter og ett senter hvorav ett av instituttene har hovedbase i Grimstad. Fakultetet tilbyr studier på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Det tilbyr p.t. tre doktorgradsstudier.

Fakultetets system for kvalitetssikring og bruken av dette er i tråd med systembeskrivelsen for UiA. Det skal frembringes emnerapport, studiumrapport, fakultetsrapport og utdannings- og forskningsmelding, hvorav de tre første i sin helhet produseres av fakultetet.

Det overordnede ansvaret for fakultetets kvalitetssikringssystemet ved fakultet har dekan i egenskap av faglig leder. Instituttlederne har det operative ansvaret for daglig kvalitetssikring. Ansvaret er klart beskrevet i oversikt over ansvarsfordeling i pkt. 7 i systembeskrivelsen.

3.2.2 Komiteens drøftinger og vurderinger

Ved fakultetet er det dokumentert emneevalueringer i form av midtveiseevalueringer og sluttevalueringer. Det foreligger også studiumrapporter ved flere institutter. Det er også dokumentert totalevalueringer, fom 2010 omtalt som programevalueringer, slik kvalitetssikringssystemet foreskriver. Noen av evalueringene er utført av eksterne sakkyndige. Komiteens generelle inntrykk av evalueringspraksis ved fakultetet er godt. Det er bred medvirkning og det nedlegges et stort arbeid av alle involverte parter. I rapportene gis det gode tilbakemeldinger på kvaliteten i studiene. Komiteen mener at kvalitetssikringsarbeidet ved fakultetet holder god standard.

Det er en generell oppfatning blant studenter, ansatte og administrasjon at systemet er omfattende, men flere fremhevet under intervjuene at systemet oppleves som nødvendig og nyttig. Det fremkom under intervjuene en "dobbel holdning" til omfanget av systemet. Under intervjuene med vitenskapelig ansatte fremkom det at systemet har satt seg, og det var en erkjennelse av at systemet var nyttig og ikke så forskjellig fra det som hadde skjedd av

kvalitetssikring før systemet ble innført. Komiteen mener dette er positivt og kan tolkes som et tegn på at systemet har legitimitet blant de ansatte.

Under intervjuene med de forskjellige gruppene er det verdt å merke seg at det særlig er studierådet som fremheves som en særdeles konstruktiv møteplass for kvalitetssikring av emner og studier. Både studenter og ansatte (både administrativt og vitenskapelig ansatte) viste til studierådet som nyttig. Rådet fremheves som konstruktiv, og det har en uformell karakter og oppfatningen er at "her blir det gjennomført ting". Det skrives referater fra møter, og disse er godt kjent av studentene. Eldre referater er tilgjengelige slik at en sikrer god kontinuitet i kvalitetssikringsarbeidet. Instituttledere oppfatter studierådet som et forum for målrettet, systematisk og konstruktiv kvalitetssikring. Det rapporteres ikke nødvendigvis oppover i systemet fra disse studierådene, og det fremkom ingen innvendinger mot dette. Kvaliteten sikres på rett nivå og med rett ansvarsavgrensning. Komiteen merker seg at studierådet er blitt positivt fremhevet av flere intervjudeltagere på spørsmål om kjennskap og erfaring med KS-systemet. Komiteen registrerer at dette rådet er en særdeles viktig arena i kvalitetsarbeidet, og at dette ikke fremgår av systembeskrivelsen. Komiteen mener at studierådets rolle bør utvikles, tydeliggjøres og befestes i organisasjonsstrukturen. Det bør være mulig å undersøke nærmere hvorfor dette har vært en suksess, for å kunne bygge videre på de gode erfaringene som er gjort her.

Systemet genererer årlige fakultetsrapporter som gir god dokumentasjon av studiekvaliteten ved fakultetet og sikrer kontinuitet i KS-arbeidet over lengre perioder. Rapporten følger felles rapporteringssystem og er utarbeidet i tråd med mal for alle fakultetene. Rapporten følger kvalitetssikringssystemets inndeling i deler om kvalitetssikring av studier og emner, administrative tjenester, studentenes læringsmiljø og forskerutdanning og forskning.

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskaps rapport for 2009 peker ikke på store kvalitetsutfordringer. Alle fire områdene som er omhandlet i rapporten får en god vurdering. Det påpekes flere forhold som bør forbedres, men det er ikke avdekket alvorlig kvalitetssvikt. Rapporten dokumenterer at det gjøres vurderinger om hvordan fakultetet skal arbeide med å styrke og videreutvikle kvaliteten i utdanningene. De fleste refleksjoner er slik at de kan og skal være verdifulle for fakultetet selv. Rapportmalen som brukes inneholder et punkt om forslag til tiltak på institusjonsnivå. Det er foreslått tiltak under alle de fire områdene. Fakultetet har fått gjennomslag for flere forslag til tiltak i både utdanningsmeldingen og forskningsmeldingen. Under intervjuene fremkom det i liten grad interesse og oppmerksomhet rundt denne rapporten.

Når det gjelder arbeidet til referansegruppen for KS, ble det under intervjuene stilt spørsmål om en trenger å endre KS-systemet kontinuerlig. Fakultetsledelsen så stor verdi i det blikket som rettes innover mot egen faglig virksomhet og undervisning. Det ble fremhevet hvordan gode instituttrapporter gir en mulighet for egenrefleksjon. Ledelsen trakk også frem at flere institutter benytter seg av programevaluering med innlagt benchmarking mot tilsvarende norske fagmiljøer. Den spenningen som kan merkes mellom sentrale organer, som den nylig opprettede referansegruppen, og fakultetet, er ikke større enn hva en kan forvente.

Det gjennomføres både midtveiseevalueringer og sluttevalueringer av studiene. Særlig førstnevnte evaluering oppfattes som nyttig og relevant. Sluttevalueringer får en mindre positiv vurdering av noen. Det uttrykkes en viss evalueringstretthet knyttet til totalsummen av evalueringer, og kanskje kan en tenke seg en justert praksis med tanke på sluttevalueringen. En mulighet er å legge midtveiseevalueringen noe senere og evt. kuttet ut sluttevalueringen.

Komiteens vurdering er at systemet synes å fungere tilfredsstillende for fakultetet. Komiteen mener at det vil være klokt å fortsette den forenklingen av systemet som er igangsatt - for eksempel ved å åpne for større fleksibilitet ved å gi anledning til å slå sammen midt- og sluttevalueringene eller emne- og programevalueringer når det oppleves hensiktsmessig.

Komiteen mener at kvalitetssikring av grunnutdanningen ved fakultetet fremstår som omfangsrik når det gjelder innsamling av data og generering av informasjon, og at den i sum risikerer å bli uoversiktlig. Komiteen mener derfor at UiA bør fortsette det påbegynte arbeidet med å gjøre systemet mindre omfangsrikt og mer oversiktlig.

4. Konklusjon: Har Universitetet i Agder et tilfredsstillende system for kvalitetssikring?

Den sakkyndige komiteen har i sitt mandat å vurdere hvorvidt kvalitetssikringssystemet som helhet er tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrift og NOKUTs evalueringskriterier. Komiteens konklusjon er at Universitetet i Agder har et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen. Vurderingen er basert på innsendt dokumentasjon, møter med ledelsen i innledende besøk og intervjuer særlig med studenter og ansatte for noen områder under hovedbesøket.

Komiteens vurdering er at systemet fremmer bred deltagelse og stimulerer til kvalitetsarbeid preget av åpenhet og engasjement. Det er klart beskrevet og angir målsetninger, prosesser, aktører og fora som inngår og informasjonen som genereres blir analysert. Ansvars- og ansvarsfordeling er rimelig tydelig angitt, og systemet synes å være godt forankret i ledelsen og i besluttede organer på ulike nivåer. Komiteen har registrert at systemet er godt kjent i hele organisasjonen, og at det nå ser ut til å ha etablert seg som et velfungerende system med legitimitet i hele organisasjonen. Det synes som om universitetet gjennom systemet fremskaffer den kunnskapen som er nødvendig for å vurdere kvalitet i utdanningen. Komiteen har i dokumentasjonen sett gode analyser og diskusjoner som gir grunnlag for forbedringer av kvaliteten i utdanningen.

Ut fra møtene med institusjonens ansatte og studenter vil komiteen trekke frem den betydning som tillegges studierådet i kvalitetssikringsarbeidet. Dette gjelder for fakultetet som har stått i fokus, men det er grunn til å anta at studierådet er like betydningsfullt for kvalitetssikringsarbeidet ved de øvrige fakultetene og avdeling for lærerutdanning.

I kritisk retning vil komiteen påpeke at kvalitetssikring av forskerutdanningen fremstår som uoversiktlig og for grovmasket. Universitetet i Agder er en ung forskerutdanningsinstitusjon, noe som i noen grad preger arbeidet med kvalitetssikring av forskerutdanningen. Det er utarbeidet et system som er omfattende og som oppfyller kravene til systemet, men som likevel på noen områder fremstår som uferdig. Komiteens vurdering er at kvalitetssikring av forskerutdanning som *utdanning* har store utviklingsmuligheter.

5. Komiteens anbefalinger for videreutvikling av institusjonens kvalitetsarbeid

Komiteens vurdering av og kommentarer til kvalitetsarbeidet og systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder fremgår i kapittel 3. Komiteen vil særlig framholde følgende anbefalinger for videre utvikling av institusjonens kvalitetsarbeid:

- Komiteen mener at studierådets rolle bør utvikles, tydeliggjøres og befestes i organisasjonsstrukturen. Universitetet bør undersøke hvorfor studierådet er en suksess, slik som intervjuene med studenter og ansatte antyder. Det bør være muligheter for å identifisere suksesskriterier for kvalitetssikringsarbeidet som det kan bygges videre på.
- Komiteen anbefaler universitetet å fortsette det påbegynte arbeidet med å gjøre kvalitetssikringssystemet mer fleksibelt, og minske kravene til dokumentasjon som systemet produserer der det er forsvarlig.
- Komiteen vurderer systemet med programevalueringer med eksterne aktører hvert 5. år som positivt, og vil anbefale institusjonen å bygge opp systemet rundt disse. For å styrke programevalueringer bør det vurderes å skjære ned på antallet interne evalueringer, hvor det i dag brukes store ressurser. Til grunn for en slik anbefaling ligger den erfaring at interne evalueringer helst måler studenttilfredshet – og kvaliteten kan variere i forhold til hvem som uttaler seg om hva. Reell studiekvalitet, inkludert relevans, kan sannsynligvis sikres bedre gjennom jevnlig og helhetlige programevalueringer.
- Komiteen anbefaler at universitetet bør være nøye med å relevansvurdere utvalg som opprettes, særlig i relasjon til allerede eksisterende utvalg.
- For å forenkle og styrke det systematiske arbeidet med kvalitetssikring av forskerutdanningen bør det vurderes om denne skal skilles fra kvalitetssikring av forskning, slik at en kan rendyrke kvalitetssikringen av *forskerutdanningen*. Til grunn for forslaget ligger den erfaringen at evaluering av forskning omfatter flere og helt andre variabler enn evaluering av forskerutdanning. Konkret bør det vurderes å utarbeide et mer finmasket system som klarere og tydeligere vurderer flere aspekter ved utdanningen.
- Komiteen mener opprettelsen av det sentrale utvalget for forskerutdanning er et godt tiltak og at utvalget bør fortsette å se nærmere på hvordan de 10 eksisterende ph.d.-studiene kan koordineres.

6. Vedlegg

6.1 Innledende møte med Universitetet i Agder

19. MARS Møterom FA i Hc-bygget

09:30 - 10:30	Internt møte
10:30 - 12:00	Møte med ledelsen (rektor, prorektor, direktør og kvalitetskoordinator)
12:00 – 13.00	Lunsj
13:00 - 15:00	Internt møte
15:00	Kort tilbakemelding til ledelsen om program og ønsket dokumentasjon

6.2 Program for hovedbesøket

Program for NOKUTs hovedbesøk ved Universitetet i Agder 10.-12. november 2010

Onsdag 10. november

Fokus: Kvalitetssikring av forskerutdanningen og kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Sted: Gimlemoen

Tid	Aktivitet - intervju/møte med	Deltagere
09.00 – 10.00	Internt komitémøte – dokumentasjonsstudier	
10.00 – 10.30	Presentasjon av kvalitetssikringssystemet ved UiA med vekt på evalueringspraksis og på kvalitetssikring av forskerutdanningen	
10.45 – 11.30	Fakultetsledelsen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	
11.30 – 12.30	Lunsj	
12.30 – 13.15	Studenter - ikke tillitsvalgte, ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	
13.30 – 14.15	Internt møte	
14.30 – 15.15	Ph.d.-studenter	
15.30 – 16.15	Administrativt ansatte ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	
16.30 – 17.15	Sentralt utvalg for forskerutdanning	

Torsdag 11. november

Fokus: Kvalitetssikring av forskerutdanningen og kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Sted: Grimstad

Tid	Aktivitet - intervju/møte med	Deltagere
09.30 – 10.15	Fakultetenes forskerutdanningsutvalg/forskningsutvalg	
10.30 – 11.15	Ph.d.-studenter/stipendiater	
11.30 – 13.15	Lunsj og internt møte	
13.15 – 14.00	Vitenskapelig ansatte ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	
14.15 – 15.00	Lærere med veiledningsansvar for ph.d.- studenter	
15.00 – 15.30	Internt møte	

Fredag 12. november

Fokus: Kvalitetssikring av forskerutdanningen og kvalitetssikring av utdanningen ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

Sted: Gimlemoen

Tid	Aktivitet - intervju/møte med	Deltagere
09.00 - 09.45	Tillitsvalgte studenter fra Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	
10.00 – 11.00	Referansegruppen for kvalitetssikring	
11.00 – 12.00	Lunsj	
12.00 – 13.00	Internt møte	
13.15 – 13.45	Tilbakemeldingsmøte med ledelsen	
14.00 – 14.30	Internt møte	

6.3 Kriteriegrunnlag for evaluering av universiteters og høyskolars kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheten

NOKUTs revidert forskrift, som også omfatter kriteriegrunnlag for evaluering av system for kvalitetssikring, trådte i kraft 1. februar 2011. Evalueringen ved Universitetet i Agder ble igangsatt høsten 2010 og er foretatt etter kriteriegrunnlaget av 17. desember 2008, som er gjengitt her.

Vedtatt av NOKUTs styre 17. desember 2008.

Lov om universiteter og høyskoler pålegger institusjoner som gir høgre utdanning å ha ”et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring” (§ 1-6). Med hjemmel i loven har departementet i forskrift fastsatt krav til disse systemene: ”Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet” (§ 2-1, (1)).

Lov om universiteter og høyskoler gir NOKUT oppgaven med å evaluere hver enkelt institusjons kvalitetssikringssystem. Det skal ikke gå mer enn 6 år mellom hver evaluering. Med hjemmel i forskriften fastsetter NOKUT kriterier som systemene skal evalueres etter. I løpet av 2009 vil alle institusjonene ha vært gjennom en evaluering. Før starten på andre syklus med evalueringer er kriteriene revidert. Bakgrunnen for revideringen er erfaringer fra og tilbakemeldinger på evalueringene i første syklus og en ekstern evaluering av NOKUT.

De reviderte kriteriene er utformet slik at evalueringene skal ha større fokus på institusjonenes bruk og nytte av systemene i sitt eget utviklings- og forbedringsarbeid. Ved utformingen av kriteriene er det tatt hensyn til de felles europeiske kravene om kvalitetssikring av høgre utdanning som Norge har forpliktet seg til å følge gjennom Bologna-prosessen (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*). Kvalitetssikringen skal omfatte alle studietilbud som en institusjon gir, internt og eksternt, alle deler av studiet og alle formidlingsformer.

Når NOKUT foretar ekstern evaluering av en institusjons interne kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheten, er hovedmålsettingen å vurdere:

- *Systemets strukturelle oppbygging*
 - *Den dokumentasjonen det frambringer*
 - *De vurderinger av utdanningskvaliteten som institusjonen selv gjør.*
- (Forskriften, § 2-2(1))

Hele dette kriterieskrivet gjelder som grunnlag for evalueringene. Del I fungerer som en referanseramme for hvilke aspekter ved utdanningen et kvalitetssikringssystem er ment å skulle sikre, og har ikke status som evalueringskriterier. I del I presenteres forventninger om hva som er sentrale områder for institusjonenes kvalitetsarbeid og kvalitetssikring. Systemet er institusjonens eiendom og det er institusjonen selv som bestemmer hvordan det konkret skal utformes.

I del II angis hvordan NOKUT utfører evalueringen. Selve evalueringskriteriene finnes i del III. Kriteriene er ikke standarder som må oppfylles enkeltvis for at kvalitetssikringssystemet skal kunne godkjennes. Det skal foretas en helhetlig bedømmelse av kvalitetssikringssystemet og institusjonens aktive bruk av det, der kriteriene ses i sammenheng.

I. Sentrale områder for institusjonenes kvalitetssikring

De *formelle kravene* til kvalitet i norsk høgre utdanning defineres av NOKUTs standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud på de ulike gradsnivåene (bachelor, master og p.h.d.). Loven setter som formål for universiteter og høyskoler at de skal tilby høgre utdanning ”på høyt internasjonalt nivå” (§ 1-1), ”basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og

erfaringskunnskap” (§ 1-3). Dette forplikter institusjonen i sin helhet, det vil si ledelse, ansatte og studenter, til å arbeide kontinuerlig med kvalitetsutvikling ut over akkrediteringsstandardens krav.

Det er institusjonene selv som har ansvaret for kvaliteten i de studiene de tilbyr. For å kunne ivareta dette ansvaret må institusjonene ha tilstrekkelig kunnskap om de forhold og prosesser som bidrar til kvaliteten i det enkelte studium, og om resultater og effekter av iverksatte tiltak. Departementets *Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler* krever derfor at

Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet. (§ 2-1 (1))

Kvalitetssikringssystemet skal omfatte alle prosesser som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutningen av studiet. Rutiner for studentevaluering av undervisningen, selvevaluering og institusjonens oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonens arbeid med læringsmiljøet, samt rutiner for kvalitetssikring av nye studietilbud, skal inngå. (§ 2-1(2))

Med bakgrunn i departementets forskrift og NOKUTs akkrediteringskriterier framheves følgende aspekter ved studiene som sentrale for institusjonenes kvalitetssikring:

Kunnskaps- og studiekultur

Det forventes at institusjonene aktivt legger til rette for en kunnskaps- og studiekultur som reflekterer formålsparagrafen i Lov om universiteter og høyskoler og som fremmer og verner akademisk frihet. Det forventes at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, og utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper.

Studiens innhold, læringsmål og kvalifikasjoner

Det forventes at institusjonene kvalitetssikrer at studienes innhold er dekkende for å nå definerte læringsmål og at de kvalifikasjonene studiene leder til framgår tydelig av studieplanene. På sikt forventes det at læringsmålene er i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk som vil bli fastsatt av departementet i 2009.

Undervisning, veiledning og arbeidsformer

Det forventes at institusjonene kvalitetssikrer at undervisning, faglig veiledning og eventuelle praksisstudier har tilstrekkelig omfang og god kvalitet og utføres av personale som er kvalifisert for oppgaven, og at studiene gjennomføres med arbeidsformer for studentene som er varierte og hensiktsmessige for å nå læringsmålene.

Vurderingsformer, vitnemål og resultatoppnåelse

Det forventes at institusjonene kvalitetssikrer at studienes vurderings- og prøveformer sikrer rimelig og rettferdig bedømmelse av studentenes oppnåelse av læringsmål og kvalifikasjoner, og at vurderings- og prøveformer sikrer det faglige nivået ved studiet.

Infrastruktur, administrasjon og det totale læringsmiljøet

Det forventes at institusjonene kvalitetssikrer at det er god administrativ støtte rundt studiene og god informasjon til studentene, og at studiene foregår i et godt fysisk og psyko-sosialt læringsmiljø.

II. NOKUTs evaluering av kvalitetssikringssystemet

Departementets forskrift krever at en institusjons kvalitetssikringssystem skal evalueres av NOKUT minst hvert sjetten år (§ 2-2(1)).

I følge Lov om universiteter og høyskoler skal evalueringen utføres

slik at institusjonen kan dra nytte av den i sitt kvalitetssikrings- og utviklingsarbeid. (§ 2-1 (1))

Departementets forskrift krever at evalueringen skal

munne ut i en tilråding om hvorvidt systemet sett under ett er tilfredsstillende, og eventuelt angi områder hvor institusjonen bør videreutvikle sitt system. (§ 2-2 (2))

NOKUT bruker sakkyndige komiteer i sine evalueringer. Evalueringene omfatter dokumentstudier og institusjonsbesøk med intervjuer. Evalueringene skal kartlegge og vurdere institusjonenes systemer og rutiner for kvalitetsarbeid og hvordan dette foregår i praksis. En evaluering av et kvalitetssikringssystem er således ikke en faglig evaluering av innhold og kvalitet i de enkelte studier, men en evaluering av institusjonens kontinuerlige og systematiske arbeid for å sikre og forbedre slik kvalitet.

Vurderinger av kvaliteten i enkeltstudier ligger utenfor rammene av evalueringen, men dersom det framkommer klare indikasjoner på alvorlig kvalitetssvikt i enkeltstudier, skal dette nedfelles i rapporten.

NOKUT legger vekt på å gjennomføre sine evalueringer med en konstruktiv holdning til institusjonene, slik at prosessene kan forløpe med trygghet og åpenhet, og slik at institusjonenes mulighet for å ha utbytte av evalueringen fremmes. I tråd med dette gir NOKUT tilbud om et oppfølgingsseminar etter evalueringen.

III. Kvalitetssikringssystemets prosesser og funksjoner: evalueringskriterier

Det interne kvalitetssikringssystemet for utdanningsvirksomheten er institusjonens redskap for å skaffe seg den kunnskapen den trenger for å kunne vurdere kvaliteten i studiene. Gjennom faste rutiner og prosesser i en årlig syklus frambringes, vurderes og anvendes informasjon om det enkelte studium, og om institusjonens utdanningsvirksomhet generelt. Ved hjelp av kvalitetssikringssystemet vurderer institusjonen resultatene i utdanningsvirksomheten, avdekker svakheter, iverksetter forbedringstiltak og foretar kontinuerlig vurderinger med sikte på videre kvalitetsutvikling. Et kjennetegn ved systematisk kvalitetsarbeid er at vesentlig informasjon og vesentlige vurderinger er tilstrekkelig skriftlig dokumentert.

Systemet er institusjonens eiendom og det er institusjonen selv som ut fra egen størrelse, faglig profil og andre lokale behov bestemmer hvordan det skal utformes. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frambringer. Institusjonen avgjør selv hvilke data og annen informasjon den behøver for å kunne identifisere variasjoner i kvaliteten og velge relevante kvalitetsforbedrende tiltak. Institusjonenes kvalitetssikringssystem evalueres ut fra følgende kriterier:

1. Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur

Det vil bli lagt vekt på

- at kvalitetssikringssystemet fremmer bred deltakelse i kvalitetsarbeidet blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer
- at informasjon og vurderinger er dokumenterte og tilgjengelige
- at kvalitetssikringssystemet stimulerer til et kvalitetsarbeid som er preget av åpenhet, engasjement og forbedringsvilje

2. Mål, plan og ledelsesforankring

Det vil bli lagt vekt på

- at systemet er beskrevet slik at det angir de målsettinger, prosesser, aktører og fora som inngår
- at systemet er forankret i ledelsen og besluttende organ på de ulike nivåer
- at arbeids- og ansvarsfordeling i kvalitetsarbeidet er fastsatt

- at også selve kvalitetssikringssystemet gjøres til gjenstand for jevnlig evaluering og utvikling med sikte på institusjonens eget behov

3. Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene

Det vil bli lagt vekt på

- at sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt igangsatt studium bygger på informasjon som innhentes systematisk og fra flere kilder, for eksempel studentevalueringer av undervisningen, kvantitative nøkkeldata, faglærernes vurderinger og eksterne vurderinger av studiets kvalitet og relevans ved fagfeller og interessenter
- at systemet har særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier

4. Analyse, vurdering og rapportering

Det vil bli lagt vekt på

- at informasjon som systemet generer blir analysert, vurdert og framstilt for ansvarlige fora og ledelsesnivåer i en form og et omfang som er tilpasset det ansvar og de typer beslutninger som tas på de ulike nivåene
- at rapportene i systemet viser hva som er de aktuelle fagmiljøenes egenvurdering av kvaliteten, hva som framgår av eventuelle eksterne vurderinger, og hva fagmiljøene beslutter eller foreslår av tiltak for ytterligere kvalitetsutvikling
- at institusjonens ledelse rapporterer årlig til styret om utdanningskvalitet og kvalitetsarbeid, med en helhetlig vurdering av utdanningskvaliteten, samt oversikt over prioriteringer og tiltak i kvalitetsarbeidet (årlig kvalitetsrapport eller tilsvarende).

5. Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

Det vil bli lagt vekt på

- at tiltak for forbedringer vurderes og iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalysene som gjøres. Dette gjelder både tiltak i tilfeller av svikt i forhold til akkrediteringskravene, og tiltak for å videreutvikle studiekvaliteten.
- at forslag og vedtak om tiltak framgår av institusjonens årlige kvalitetsrapport eller underliggende rapporter
- at det er sammenheng mellom kvalitetsrapportering og planarbeid på ulike nivåer ved institusjonen, inkludert budsjettarbeid.

6.4 Dokumentasjon

6.4.1 Dokumentasjon mottatt før og under innledende besøk

- Posisjonsskriv
- Gjeldende kvalitetssikringssystem ved UiA
- Brosjyre om studentens rolle i kvalitetssikringssystemet
- Gjeldende rapportmaler og sjekklister
- Strategisk plan for UiA 201-2015
- Mandag for en rekke utvalg og stillinger
- Rapporter fra referansegruppa for kvalitetssikring (2008 og 2009)
- Oversikt over relevante styrevedtak etter forrige evaluering av kvalitetssikringssystemet
- Saksfremlegg til styrevedtakene
- Utdannings- og forskingsmeldinger for 2007-2009
- Brev om oppfølging av tiltak i utdanningsmeldingen 2009
- Siste års fakultetsrapporter/rapport fra Avd for lærerutdanning/enhetene
- Årshjul – sammenheng mellom mål- og resultatstyring, økonomi/budsjett og kvalitetssikringssystemet
- Rapport fra prosjekt om gjennomstrømming på emnenivå
- Kvalitetsforbedrende tiltak – oversikt over tildelinger i 2009
- Utdrag fra plan 2010 til KD (sektormål 1 og 2)
- Program for relevante seminarer

6.4.2 Dokumentasjon lagt frem foran hovedbesøket

Kvalitetssikring av forskerutdanningen:

- Forskrift Ph.d.
- Programbeskrivelse for alle ph.d.-utdanninger
- Årsrapport om kvalitetsarbeid de to siste år
- Opptaksreglement for ph.d.-utdanningene
- Veiledningsavtale og arbeidsavtale
- Skjema for fremdriftsrapport for kandidat og/eller veileder
- Eksempler på utførte evalueringer av kurs emner, avhandlingsseminar og lignende
- Bedømmelsesreglement: prosedyre for disputas og lignende

Kvalitetssikring av utdanning ved fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap:

- Brosjyre om fakultetet
- Oversikt over institutter og studier ved fakultetet
- Syklus for programevaluering av studier ved fakultetet
- Eksempler på gjennomførte evalueringer av emner og studieprogram ved fakultetet
- Fakultetsrapport 2007/08 og 2009
- Kvalitetsforbedrende tiltak 2008-2009
- Kandidatundersøkelsen 2010 for UiA, uttrekk for fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap
- Studiestartundersøkelsen 2009

NOKUT

Postboks 1708 Vika
0121 OSLO

Dato: 14.04.2011
Deres ref.:2009/323
Vår ref.: 2009/2293

Besøksadr.: Gimlemoen, Kristiansand
Direkte: 38141168
Faks:

Saksbehandler:
Greta Hilding
greta.hilding@uia.no

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Universitetet i Agder - kommentarer til rapport fra sakkyndig komité

Vi viser til e-post dat. 10. mars 2011, der rapporten fra den sakkyndige komiteen ble oversendt universitetet til uttalelse.

Rapporten har vært forelagt Studieutvalget og Sentralt utvalg for forskerutdanning, og ble behandlet i universitetsstyret 13. april 2011. Universitetsstyret fattet følgende vedtak:

1. *Styret tar rapporten fra den sakkyndige komiteen til etterretning, og ber rektor og universitetsdirektøren følge opp anbefalingene for videreutvikling av UiAs kvalitetsarbeid som blir gitt i rapporten.*
2. *Rektor får fullmakt til å utforme universitetets uttalelse til rapporten.*

Universitetets kommentarer til rapporten

Universitetet takker komiteen for en grundig og konstruktiv rapport, og konstaterer at konklusjonene og anbefalingene i rapporten i stor grad er sammenfallende med synspunkter som har kommet fram internt, blant annet i referansegruppa for kvalitetssikringssystemet. I brev til NOKUT dat. 27. august 2010 ga universitetets ledelse en beskrivelse av status og utfordringer i arbeidet med kvalitetssikring av utdanningen, og ba om råd fra den sakkyndige komiteen med hensyn til blant annet å redusere omfanget av evalueringer og rapportering og å gjøre systemet mer fleksibelt. Komiteen anbefaler å fortsette det påbegynte arbeidet med å gjøre kvalitetssikringssystemet mer fleksibelt, og å minske kravene til dokumentasjon som systemet produserer der dette er forsvarlig. Videre anbefaler komiteen å satse på systemet med programevaluering hvert 5. år, og å vurdere å redusere antall interne evalueringer. Disse anbefalingene vil bli fulgt opp ved revisjon av kvalitetssikringssystemet. Et mindre omfattende og mer fleksibelt kvalitetssikringssystem vil være i tråd med fakultetenes ønsker, og forhåpentligvis bidra til økt legitimitet for systemet blant de vitenskapelig tilsatte.

Komiteen anbefaler videre at studierådets rolle utvikles, tydeliggjøres og befestes i organisasjonsstrukturen. Universitetet er enig i dette, men vil bemerke at studierådene ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap sannsynligvis er viktigere i kvalitetssikringsarbeidet enn studierådene ved flere av de andre fakultetene. Som komiteen påpeker, vil det være viktig å undersøke hvorfor studierådene ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap har vært en suksess og hvordan andre fakultet kan utnytte disse erfaringene. Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet har allerede tatt opp denne problemstillingen, og bedt om å bli orientert om hvordan studierådene ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap fungerer.

Evalueringen av kvalitetssikringssystemet hadde særlig fokus på kvalitetssikring av forskerutdanningene. Som komiteen påpeker, er Universitetet i Agder en ung forskerutdanningsinstitusjon. Kvalitetssikringssystemet er følgelig mindre utviklet for disse

utdanningene enn for utdanningene på bachelor- og masternivå. Universitetet er enig i at det er behov for å utvikle systemet videre på dette punktet. Referansegruppa har begynt å arbeide med dette, og spørsmål rundt kvalitetssikring av forskerutdanningene er også tatt opp i Sentralt utvalg for forskerutdanning. I det videre arbeidet vil universitetet også gjøre bruk av erfaringer fra andre institusjoner. Universitetet er videre enig i at kvalitetssikring av forskerutdanning bør skilles tydeligere fra kvalitetssikring av forskning.

Videre utvikling av kvalitetssikringssystemet

Referansegruppa for kvalitetssikringssystemet vil avgi sin rapport i løpet av vårsemesteret. Rapporten fra den sakkyndige komiteen og rapporten fra referansegruppa vil være grunnlag for revisjon av kvalitetssikringssystemet. Det tas sikte på at endringer skal tre i kraft senest høstsemesteret 2012.

Med hilsen

Torunn Lauvdal
Rektor

Tor A. Aagedal
Universitetsdirektør